

IN MEMORIAM

Prof. Dr. Herbert J. Matthias

FIG:n kunniapresidentti ja Helsingin kongressin ”kummisetä” **Herbert Matthias** on kuollut kotonaan Aaraussa Sveitsissä elokuun 9–10 päivien välisenä yönä 2001. Hän oli syntynyt Graubündenissä Sveitsin romaanisella alueella 21.12.1927.

Jo koulupoikana hän sai innostuksen ryhtyä maanmittariksi seuratessaan kotinsa lähellä työskennelleen mittausteknikon toimintaa tämän laatiessa karttaa tulvan tuhoalueesta. Hän suoritti maanmittausinsinöörin diplomitutkinnon ETH:ssa Zürichissä 1952. Aluksi hän toimi maanmittauskandidaattina ja assistenttina ETH:n Geodesian laitoksella. Sitten hän siirtyi Kernin tehtaan palvelukseen Aaraahun toimien aluksi tieteellisenä avustajana geodeettisten kojeiden kehitystyössä 1956–60 ja sitten vs. teknisenä

johtajana vuosina 1960–62. Matthias nimitettiin Aaraun piirin maanmittariksi 1962, ja samana vuonna hän perusti Lenzburgiin oman insinööri-toimiston, jossa oli enimmillään 25 työntekijää. Toimisto tuli tunnetuksi erikoisesti deformaatiomittausten ja maanalaisten mittausten spesialistina, mutta suoritti kaikenlaisia muitakin mitta- ja kartoitustöitä.

Vuodesta 1974 lähtien hän toimi professorina ETH:ssa oppialana ”Amtliche Vermessung und Ingenieurvermessung”. Hän toimi myös kahteen otteeseen Geodesian ja Fotogrammetrian laitoksen johtajana. Eläkkeelle hän jäi 1993.

FIG:n piirissä hän toimi 6. komission puheenjohtajana 1964–69 ja presidenttinä 1979–81. Hänet kutsuttiin *Schweiz. Verein für Vermessungswesen und Kulturtechnik*in kunniajäseneksi 1982, FIG:n kunniapresidentiksi 1983 ja RICS:n kunniajäseneksi 1983.

Herbert Matthias erikoistui varsinkin mittauskoljeiden kehittämiseen. Tästä joitakin esimerkkejä:

Jo 1960-luvulla hän patentoi mm. nestekompensoittorin, jota käytettiin esim. Kernin ja Wildin teodoliiteissa pystykehän automaattitasaukseen. Omassa insinööri-toimis-

tossaan hän suunnitteli maanalaississa mittauksissa käytettävän profiilipiirturin, jolla saadaan tunnelin poikkileikkauksesta 400 pistettä n. 15 sekunnissa 1 cm:n tarkkuudella. Samoin hän suunnitteli tienpinnan tasaisuutta mittaavan laitteen, joka mittaa ja rekisteröi jopa 80 km/h:n nopeudella ajettaessa tiekaistan profiilin 5 m:n välein tarkkuuden ollessa alle 1 mm. Hän oli 1980-luvulla myös mukana Leica AG:n valmistaman Topomat-”robottiteodoliitin” kehitystyössä.

Herbert Matthias oli Suomen ja monien suomalaisten maanmittarien ystävä. Hän kävi ensi kertaa Suomessa v.1960 osallistuen silloiseen UGGI:n kongressiin Helsingissä. Sen jälkeen hän kävi täällä useita kertoja ja seurasi erityisellä mielenkiinnolla insinöörigeodesian kehitystä. Ollessaan 6. komission puheenjohtajana hän kutsui Lontoon kongressiin erään suomalaisen koneinsinöörin esittämään paperin, joka käsitteli geodeettisten kojeiden käyttöä paperikoneiden asennusmittauksissa.

Matthias oli myös FIG:n Helsingin kongressin ”isä”. V. 1980 keväällä allekirjoittaneen vieraillessa hänen kotonaan Sveitsissä hän teki ehdotuksen FIG:n kongressin saamiseksi Suomeen. Ehdotus ei silloin vielä saanut vastakaikua maanmittauslaitoksen piirissä, jossa sitä esitin. Vieraillessaan MIL:n 90-vuotis-

juhlassa hän siellä pitämässään puheessa esitti ehdotuksen uudelleen, ja sen seurauksena sitä ryhdyttiin toteuttamaan.

Herbert Matthias oli myös kielellisesti erityisen lahjakas. Hän puhui sujuvasti viittä kieltä: saksaa, ranskaa, italiaa, englantia ja retoromaniaa, sekä heikommin vielä useita muita kieliä. Myös Suomen kielen sanat tarttuivat hänen korviinsa helposti. Olin kovin hämmästynyt kun hän oltuun viikon Suomessa v. 1960 alkoi jo ravintoloissa esittää tilauksensa suomeksi.

Silmiinpistävin luonteenpiirre hänessä oli hänen ehdoton rehellisyytensä ja suoruutensa. Hän sanoi aina suoraan ja kiertelemättä mielipiteensä asiasta kuin asiasta kenelle hyvänsä. Tämä ei kuitenkaan merkinnyt sitä, että hän olisi ollut karkea tai röyhkeä. Päinvastoin, hän oli ennakolluulottoman ystävällinen, lempeä ja auttavainen kaikkia kanssaihmissiään kohtaan. Myös opettajana hän oli erinomaisen pidetty, hänen mottonaan oli: ”Professorit ovat olemassa vain opiskelijoita varten”. Hänen harrastuksenaan oli taidemaalaus. Hän maalaili öljyväreillä pieniä tauluja lapsuutensa maisemista.

Kalevi Kirvesniemi

MIL:n kunniajäsen,

FIG:n kongressijohtaja

1988–91, Herbert Matthiasin

pitkäaikainen ystävä.

IN MEMORIAM

Kalevi Rikhard Eranti

8.1.1926–27.4.2001

Kalevi Eranti oli maanmittauksen alalla suuri vaikuttaja, ideoija ja toteuttaja. Tämä ilmeni jo hänen opiskellessaan, ennen kuin hän valmistui diplomi-insinööriksi teknillisen korkeakoulun maanmittausosastolta vuonna 1950. Ala oli uinunut pitkään vanhojen käsitysten varassa, mutta oli jo

heräämässä unestaan ja tarvitsi hänen kaltaistaan suunnan näyttäjää.

Valmistumisensa jälkeen Kalevi Eranti avioitui opiskelutoverinsa sisaren ekonomi **Hillevi Routalan** kanssa. Vainmoltaan hän sai hyvän tuen elämänsä eri vaiheissa.

Hänen ensimmäinen työpaikkansa korkeakoulusta päästyä oli Hyvinkään kaupalan geodeettina. Vaikka työ

antoi hänelle tarvittavaa tuntemusta kunnalliseen maanmittaustoimintaan, virkamiesasema rajoitti liikaa hänen toimeliaisuuttaan. Niinpä hänen aloitteestaan perustettiin alalle yksityinen yritys, Oy Kunnallistekniikka Ab, jonka toimitusjohtajaksi hän tuli 24-vuotiaana. Siihen aikaan ei usko maanmittausalan yksityiseen yritteliäisyyteen ollut kovin suuri, mutta hän oli val-

mis ottamaan riskin. Siitä lähtien hän oli yhtä perustetun yrityksen kanssa, ei kumpakaan voi mainita erikseen.

Heti alkuun lähdettiin uusille teille. Toiminnassa yhdistettiin kaavoitusmittaus ja kaavoitus uudella tavalla tekemällä molempia rinnakkain. Näin kaavaehdotus valmistui miltei yhtäaikaan mittauksen kanssa. Kaavoituksen jouduttaminen oli ilmeistä ja